

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 21. jūnijā
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Temats:	Padomes secinājumi par ES pieeju kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par ES pieeju kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs, kurus Padome apstiprināja 2021. gada 21. jūnijā notikušajā sanāksmē.

**PADOMES SECINĀJUMI PAR ES PIEEJU KULTŪRAS MANTOJUMAM KONFLIKTOS
UN KRĪZĒS**

1. Padome atgādina savus 2019. gada 8. aprīļa secinājumus par Eiropas Savienības (ES) stratēģisko pieeju starptautiskajām kultūras attiecībām un atkārtoti apstiprina atbalstu starptautisko kultūras attiecību integrācijai ES ārpolitikā un drošības politikā. Šajā sakarā Padome atzinīgi vērtē ES koncepciju par kultūras mantojumu konfliktos un krīzēs, kas sniedz būtisku ieguldījumu, lai stiprinātu ES stratēģisko pieeju mieram, drošībai un attīstībai.
2. Padome atzīst, ka kultūras mantojums ir svarīgs miera, demokrātijas un ilgtspējīgas attīstības līdzeklis, kas veicina iecietību, savstarpēju sapratni, izlīgumu, kultūru un reliģiju dialogu, mazina sociālo spriedzi un novērš atkārtotas saasināšanās pāreju vardarbīgā konfliktā. Tajā pašā laikā Padome arī atzīst, ka kultūras mantojumu var izmantot kā konfliktu un krīžu izraisītāju un mērķi un ka to var pakļaut dezinformācijai vai manipulācijām ar informāciju.

Padome uzsver, cik svarīga visos konfliktu un krīžu posmos ir kultūras mantojuma apzināšanās un aizsardzība kā daļa no pieejas, kas balstīta uz kontekstuālu konflikta izpratni. Kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana, kā arī cieņas pret kultūru daudzveidību veicināšana ir būtiska, lai novērstu vardarbīgu ekstrēmismu, cīnītos pret dezinformāciju un radītu pozitīvu dialogu un iekļaušanu. Padome arī atgādina savus 2020. gada 7. decembra secinājumus par ES miera mediāciju un atkārtoti apstiprina kultūras mantojuma kā mediācijas sākumpunkta lomu.

3. Padome atzīst, ka iesaistīšanās kultūras mantojuma jomā, tostarp tā aizsardzībā un saglabāšanā, pēc konflikta vai krīzes palīdz aizsargāt indivīdu un kopienu identitātes, kalpojot par pamatu ilgtspējīgai atveseļošanai un ilgstošam mieram, tādējādi veicinot sabiedrības vispārējo noturību. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīgi ir ar kultūras mantojumu saistītie ekonomiskie, sociālie un vides aspekti, un mudina īstenot pieeju un konkrētas darbības, kuru mērķis ir pastiprināt iekļaujošu un ilgtspējīgu attīstību, tostarp attiecībā uz nodarbinātības iespējām vietējām kopienām. Padome arī uzsver, cik svarīgs ir ilgtspējīgs kultūrtūrisms, lai atbalstītu ekonomiskos iztikas līdzekļus un radītu nodarbinātības iespējas.
4. Padome uzsver, ka, atbalstot partnervalstis kultūras mantojuma aizsardzības nodrošināšanā, svarīga ir vietējā līdzatbildība un ka centriem centrā ir jāizvirza vietējo kopienu vajadzības un līdzdalība. Šajā sakarā Padome uzsver, ka, iesaistoties spēju veidošanā šajā jomā, nozīme ir izglītībai un digitalizācijai, tostarp vajadzībai uzlabot informētību par esošajām datubāzēm, kas saistītas ar apdraudēto kultūras mantojumu. Tā mudina izmantot modernus digitālos rīkus un tehnoloģijas, lai reģistrētu, dokumentētu un saglabātu kultūras mantojumu.
5. Padome apstiprina, cik svarīgi ir iesaistīties nemateriālā mantojuma jomā, lai veidotu kopīgu izpratni, jo īpaši, uzlabojot kultūru un reliģiju dialogu un nodrošinot tradīciju un zināšanu nodošanu. Padome atgādina, cik svarīga ir 2003. gada UNESCO Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, un akcentē papildināmību un savstarpējās saiknes, kas var pastāvēt starp nemateriālo un materiālo mantojumu. Turklāt Padome atzīst, ka ir jāatbalsta pasākumi, kuru mērķis ir mazināt klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi uz dabas un kultūras mantojumu.
6. Padome uzsver, cik svarīga ir vērtībās balstīta ES pieeja, iesaistoties kultūras mantojuma aizsardzībā konfliktos un krīzēs. Tā arī akcentē, ka ir jāpieņem konfliktam pielāgota pieeja un jāievēro princips "nenodarīt kaitējumu". Tā atzinīgi vērtē pozitīvo ieguldījumu, ko ES koncepcija var sniegt saistībā ar pienākumu aizsargāt, atbalstot centienus aizsargāt kultūras mantojumu un apturēt tā iznīcināšanu.

7. Padome atkārtoti uzsver ES apņemšanos pilnībā īstenot programmu "Sievietes, miers un drošība" (SMD) un atzīmē ES koncepcijas par kultūras mantojumu ieguldījumu, īstenojot ES politikas satvaru attiecībā uz SMD programmu, tostarp ES stratēģisko pieeju SMD un ES rīcības plānu SMD jomā. Šajā sakarā Padome arī uzsver, cik svarīga ir iekļaujoša, vienlīdzīga un nediskriminējoša pieeja, iesaistoties kultūras mantojuma jomā konfliktos un krīzēs, jo īpaši aspektos, kas saistīti ar dzimumu, jaunatni, minoritātēm piederošām personām, reliģisko pārliecību un kopienām, un pirmiedzīvotājiem.
8. Padome uzsver, ka ES ir apņēmusies uzturēt un stiprināt uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību, lai aizsargātu un saglabātu kultūras mantojumu, ar Apvienoto Nāciju Organizāciju centrā, un nodrošināt efektīvu multilaterālismu, kura pamatā ir starptautisko tiesību normu un principu ievērošana, starptautiskās humanitārās tiesības, cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzība. Padome arī atzīst šā jautājuma cilvēktiesību aspektu, kā noteikts Cilvēktiesību padomes 2016. gada 6. oktobra rezolūcijā "Kultūras tiesības un kultūras mantojuma aizsardzība".

Padome arī atgādina, cik svarīgi ir kultūras mantojuma aizsargāšanas un saglabāšanas nolūkā stiprināt partnerības ar attiecīgām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizāciju (UNESCO) un Eiropas Padomi (CoE), reģionālām organizācijām, kā arī attiecīgām starpvaldību un nevalstiskām organizācijām.

9. Padome aicina kultūras mantojuma aizsardzību un saglabāšanu uzsvērt attiecīgajos stratēģiskajos un plānošanas dokumentos un integrēt Padomes darbā kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā.

10. Padome atgādina, ka ES pieeja kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs ir daļa no ES integrētās pieejas ārējiem konfliktiem un krīzēm, kur tā veido daļu no politiski un operatīvi saskaņotas ES reakcijas ES globālās stratēģijas kontekstā. Padome arī uzsver, cik svarīga ir koordinācija starp dalībvalstu attiecīgajiem instrumentiem un ierosmēm, lai uzlabotu spēju ātri reaģēt saistībā ar kultūras mantojuma aizsardzību un tā iznīcināšanas novēršanu krīžu laikā un pēc tām, lai panāktu stabilitāti un mieru.

Padome arī uzsver, cik svarīgi ir kultūras mantojuma aizsardzību integrēt visās attiecīgajās konfliktu un krīžu jomas ES rīkkopu dimensijās, tostarp kopējā drošības un aizsardzības politikā (KDAP), kā arī citās ES ārējās darbības jomās un piemērotos finanšu instrumentos, tostarp Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā (NDICI) "Eiropa pasaulē".

11. Padome arī uzsver, cik svarīgs ir ieguldījums, ko KDAP misijas un operācijas, pilnībā ievērojot to galvenās pilnvaras, varētu sniegt, lai risinātu ar drošību saistītas problēmas, kas saistītas ar kultūras mantojuma saglabāšanu un aizsardzību.

Šajā sakarā un saskaņā ar Civilās KDAP paktu un Padomes 2020. gada 7. decembra secinājumiem Padome sagaida īpašu minikoncepciju, lai izpētītu iespējas attiecīgā gadījumā izvērst civilo KDAP misiju centienus šajā jomā, piemēram, izmantojot iespējamās spēju veidošanas programmas vai apmācības pasākumus.

12. Padome atgādina savus 2020. gada 16. jūnija secinājumus par ES ārējo darbību terorisma un vardarbīga ekstrēmisma novēršanai un apkarošanai. Tā uzsver, ka kultūras priekšmetu nelikumīga izrakšana, laupīšana un tirdzniecība ir saistīta ar nopietniem drošības apdraudējumiem, jo tā dod iespēju finansēt organizētās noziedzības un teroristu darbības. Tai ir arī sociāla un kultūras ietekme, jo tā ir politisks instruments kopienu un identitāšu vājināšanai. Šajā sakarā Padome atkārtoti apstiprina, cik svarīgi ir steidzami pastiprināt cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību un cīņu pret terorismu, arī pamatojoties uz esošajiem starptautiskajiem tiesiskajiem regulējumiem, piemēram, attiecīgiem ANO, Eiropas Padomes un attiecīgā gadījumā citiem līdzīgiem juridiskiem instrumentiem. Tā aicina turpināt ciešu sadarbību un sinerģijas ar tieslietu un iekšlietu jomas aktoriem. Tā gaida, ka Komisija izstrādās rīcības plānu kultūras priekšmetu nelikumīgas tirdzniecības jomā, kā ierosināts tās paziņojumā "ES stratēģija organizētās noziedzības apkarošanai 2021.–2025. gadā", kas publicēts 2021. gada 13. aprīlī, un uzstāj, ka ir svarīgi pievērsties gan šā temata iekšējai, gan ārējai dimensijai.
13. Padome aicina dalībvalstis pastiprināt sadarbību starp attiecīgajām ministrijām, vietējām un reģionālajām iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību un akadēmiskajām aprindām, kā arī attiecīgām starptautiskām, reģionālām, starpvaldību un nevalstiskām organizācijām. Tā uzsver, ka visām ES ieinteresētajām personām ir svarīgi apkopot paraugpraksi un ar to apmainīties attiecībā uz kultūras mantojuma iniciatīvām, kas izstrādātas konfliktu, krīžu un pēckonfliktu situācijās.
14. Padome aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) kopā ar Komisiju un visām attiecīgajām ES aģentūrām un struktūrām apmainīties ar paraugpraksi un attīstīt speciālās zināšanas, lai kultūras mantojumu un tā aizsardzību iekļautu kā daļu no konfliktu novēršanas un krīžu pārvarēšanas. Padome arī aicina EĀDD un Komisiju viena gada laikā un regulāri ziņot Politikas un drošības komitejai par panākumiem, kas gūti, īstenojot ierosinātos pasākumus un galvenos elementus, kas izklāstīti koncepcijā.